

**Meeqqat atuarfiani naammassisut inuuniarnermikkut piginnaasakkullunniit
patsiseqartumik ilinniagaqalinngitsoortartut perorsimanerulernissaat
piginnaangorsarnissaat piumassuseqarnerulernissaallu siunertaralugu
Naalakkersuisut misissuinissamik aallartitseqqullugit Inatsisartut
aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuineq 2015-imi upernaakkut
ataatsimiinnermi nalunaarusiamik agguaassinermik inernejassaaq.
(Inatsisartunut ilaasortaq Evelyn Frederiksen, Siumut)**

pillugu

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuuttip aappassaaneernejarnerani saqqummiunneqartoq

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq, Ruth Heilmann, Siulittaasoq, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Per Berthelsen, Siulittaasup tullia, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Randi Broberg, Partii Inuit

Siunnersuut UPA/14-mi ulloq 30. april 2014 siullermeerlugu suliarineqarnerata kingorna
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap suliaraa.

Siunnersuuttip imarisaa siunertaalu:

Siunnersuuttip imaraa siunertaralugulu inuusuttut 16-it 18-illu akornanni ukiullit meeqqat
atuarfiannit naammassinermik kingorna ilinniaqqinngitsoortartut qanoq iliornikkut
piginnaangorsarneqarsinnaaneratt piumassuseqalersinneqarsinnaanerallu pillugu
misissuinerup aallartinneqarnissaa. Misissuineq 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnermi
nalunaarusiamik agguaassinermik inernejassaaq.

Inuusuttut pineqartut qanoq piumassuseqalersinneqarsinnaanerannik qiimmassarneqarsinnaanerannillu qulaajaanissaq siunnersuummi siunertarineqarpoq, taamaaliornikkut ilinniagaqarfinnut ingerlaqqissinnaaqqullugit.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera.

Siullermeerineq iluatsillugu immikkoortumi naalackersuinikkut anguniakkatik Naalackersuisut nassuiaatigaat suliniutitillu ingerlareersut nutaallu killiffiat nassuiaatikkut UPA2015-imi agguanneqartussakkut paasissutissiissutigerusullugu. Taamaattumik siunnersuut akuerineqassasoq Naalackersuisut inassutigaat.

Partiit tamarmik siunnersuuteqartoq aammalu Naalackersuisut pilersaarutaat suliniutaallu taperserpaat.

Siullermeerineq ataatsimiititaliamit matumani tamakkiisumik innersuussutigineqassaaq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera:

Ataatsimiititaliap matumani inassutigissavaa misissuineri inerniliisoqartinnagu immikkoortut assigiinngitsut ilanngunneqarnissaasa Naalackersuisunit isiginarneqarnissaat. Ataatsimiititaliap anguniagaa tassaavoq inuusuttut atugaanik misissuineri pissutsit attuumassuteqartut ilanngunneqarnissaat minnerunngitsumillu inuussuttut avatangiisiisa qaninnerusut erseqqinnerusumik misissorneqarnissaat. Tassa, atuarfiup angissusia pingaaruteqarnersoq, atuarfimi angusat atorfillit ilinniagaqarsimanerat imaluunniit ilinniakkamik amigaateqarnerat inuussuttunut ilinniagaqarfinnut ingerlaqqinngitsoortunut sunniuteqarnersoq aammalu atuarfiup angajoqqaallu akornanni pitsaasumik suleqatigiinnerup tamatumaluunniit amigaataanera angusanut sunniuteqarnersoq. Angusassanik aalajangersaanermi atuarfiit ataasiakkat qanoq tullerriaarisimappat suullu qitiutinniarnepat?

Atuartunut sanngiitsunut aammalu atuartunut meeqqat atuarfianneereernerup kingorna ingerlaqqinngitsoortunut siunnersuuteqartumillu siunnersuutikkut matumuunakkut qitiutinneqartunut atuarfiup, atuartup angajoqqaallu akornanni pitsaasumik suleqatigiinneq aalajangiisuulluinnarmat ataatsimiititaliamit erseqqissarneqassaaq.

Atuarfinni nukippassuit atorneqartarput, amerlasuutigullu atuartut immikkut pisariaqartitsisut angajoqqaavinut pitsaasumik attaveqarniarnermik allartitsiniaanermut nukippassuit asuli atorneqartarlutik. Aningaasat nukissallu atuartut sinnerinik nalinginnaasumik atuartitsinermi amerlasuutigut nuunneqartariaqartartut. Atuartut sanngiinnerusut pillugit atuarfiup angajoqqaallu suleqatigiinnerani iliuusissat nukittorsaataasinnaasut kajumissaataasinnaasullu ataatsimiititaliamit ujartorneqarput, tamatumani apeqqutaatinnagu inuuniarnikkut suliatigulluunniit imaluunniit taakku ataatsimut ajornartorsiutaanerat pineqarnersoq.

Kommunini siunnersuinermut ilitersuiner Mulluunniit ingerlatsivik qanoq isumaqarfigineqarpa qanorlu ingerlanneqarpa? Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit tikkuarneqassaaq, atuarfiit aamma siunnersuinermik ilitersuinermillu ingerlatsiviit akornanni sullisseriaaseq Naalakkersuisunit erseqqinnerusumik misissorneqassasoq. Siunnersuinermik ilitersuinermillu ingerlatsivimmi suliassamik ingerlatsineq atuartunik immikkut pisiaqartitsisunik atuarfinit innersuunneqartunik qulaajaanermi misissuiner Milluunniit akimmisaarutaappat ajornartorsiutaavoq.

Atuarfik atuartut sanngiitsut mianernartullu pillugit saaffiginnippat aammalu siunnersuinermut ilitersuiner Mulluunniit ingerlatsivik ukiut 1-2 qaangiunneranni atuarfimmuut aatsaat nalunaaruteqarpat atuartitsinerup innersuunneqarsimasunut naleqqussarnissaanut assut akimmisaarutaavoq. Taamaattoqarsimappat immikkut tullerriaarisogarluni suliniuteqartoqarnissaa pisariaqarsinnaavoq.

Suliniuteqarfissanut tunngatillugu Atuarfinni Siulersuisut qanoq inissisimappat aammalu atuarfik tamaat eqqarsaatigalugu atuarfimmi siulersuisut sutut atuuppat? Klassini piffissami sivikinnerusumi sivisunersumiluunniit atuarallartut amerlappat aammalu klassimi akornusersuisinnaaneq minnerpaaffianiitinniarlugu tamanna qanoq iliuseqarfigineqartarpa? Atuarfik qingasaarisarneq pillugu politikkeqarpa, tamannalu qanoq ingerlanneqarpa?

Pissutsit siuliani taaneqartut aammalu avatangiisit qanigisat misilitsinnermi soraarummeermilulu angusat appasinnerannut qanoq sunniuteqarnerisa, peqatigisaanillu atuartut ilinniakkanik ingerlatsilernissamut alloriaqqinnissaminnut inerisimannginnerarneqarnerisa paasinarsinneqarnissaat ataatsimiititaliamut pingaaruteqarpoq.

Kiisalu piffinni ataasiakkaani inuussutissarsiornermut tunngasut qanoq sunniuteqarnerisa misissuinermi ilaatigut aallaavigineqarnissaat ataatsimiititaliamut pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut kujataani, qeqqani, avannaani tunumilu pissutsit imminnut sanilliunneqarsinnaaqqullugit. Angajoqqaat qanigisalluunniit inuussutissarsiornikkut atugaat atuartullu atuarfimmi ingerlanerat ataqatigiissuseqarpat aammalu atuartut inerisarniarlugit ummarissarniarlugillu qanoq iliortoqarsinnaava

Pissutsit annertunerusumik sukumiinerusumillu misissuisoqartariaqarnerat nassuiaammi takutinneqarpat nassuiaatip UPA2015-imi saqqummiunneqarneranut atatillugu susassaqaqtunit tamanik Naalakkersuisut ilisimatitsinissat ataatsimiititaliamit inassutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaata ineriartornissaa ingerlalluarnissaalu qulakkiissagutsigu, inuussuttut nunatsinni sumiluunniit najugaqaraluarpata aammalu qanorluunniit tunuliaquteqaraluarpata pingaaruteqarpoq ilinniarnissamut pikkorissarnissamullu nukittorsarnissaat kajumissaarnissaallu.

Ilinniartoqarfiit ukiukitsunik ilinniartoqartalerput, tassunga tunngatillugu taakkununga naleqqussarfigineqarnissaat iliuuseqarfigisariaqartut ataatsimiititaliap kaammatuutigaa.

Nuna tamakkerlugu kaammattuinermik suliniutinik siunnersuummi pineqartunik kajumilersitsillutillu nukittorsaataasinnaasut aallartinneqarlutillu nukittorsarneqarsinnaasariaqarput soorlu aamma meeqquerivitsialak tamakkiisumik atuutsinneqalernissaa kiisalu siusissukkut iliuuseqarnerit allunneqarnissaat. Taamaaliornikkut ilinniartitaanikkut ataatsimoortumik suliniutinik inuiaqatigiinnut pitsaanerpaamik iluaqutaasumik nukittorsaasinnaaqulluta.

Naalakkersuisut suliamik nangitsineranni IMAK-ip susassaqtullu allat akuutinneqarnissaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq, taamaalilluni ulluinnarni meeqqat atuarfianni unammilligassanut ilisimannillutillu attuumassuteqartut ilaatinneqarsinnaaqullugit.

Siunnersuutip pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai:

Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai imatut allattorneqarsimapput. *Nalunaarusiassamik suliaqarnissap Namminersorlutik Oqartussanut allaffissornikkut aningaasartuuteqarfiunissaa ilimagineqarpoq. Suliassaq tamarmiusoq, nutserinertaa ilanngullugu AC-tut atorfillip ukioq affarmik ukioq ilivitsaq angullugu akissarsiaanik naleqassangatinneqarpoq, tamannalu 250.000 – 500.000 kr.-inik annertussuseqassangatinneqarpoq.*

Siunnersuummut atatillugu aningaasalersuinissamik siunnersuuteqannginnera pillugu, naalakkersuisoqarfiup aningaasartuutissatut tagginneqartut taakku, allaffissornermut aningaasaliissutaareersut iluanni aningaasalersortariaqarpai. Tamannalu naalakkersuisoqarfimmi suliassanik allanik annikillilerinikkut pisinnaassaaq. Tamanna naalakkersuisoqarfiup inatsisit naapertorlugit isumagisassaasa saniatigut pisinnaassanngippat, tamanna pillugu Naalakkersuisut akissuteqaamminni paasissutissiinissaat naatsorsuutigaara, taamaalillutimmi Inatsisartut kingorna siunnersuummut aningaasalersuutissanik isummersinnaaqullugit.

Ilinniagaqarnikkut suliniutinik taaneqartunik piviusunngortitsineq soorunami Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu meeqqat atuarfiannut akisussaasunut taamattaarlu ilinniagaqarnermik suliniuteqarnermut atatillugu annertuumik suliassaqartumut aningaasartuuteqarfiussaaq. Tamannali massakkuugallartog missingersorneqarsinnaanngikkallarpoq, tamannalu nalunaarusiami ilanngunneqassaaq.

Inassuteqaat

Siuliani oqaatigineqartut siunnersuummillu siullermeerinermi oqaaserineqartut tunngavigalugit siunnersuut taama iluseqartoq akuerineqassasoq **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit** inassutigineqarpoq.

Taamatut oqaaseqarluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Ruth Heilmann

Per Berthelsen

Mimi Karlsen

Harald Bianco

Randi Broberg